

Beth Ha'Knesset – De Synagoge

Centrum van het Joodse religieuze en sociale leven

Historisch overzicht van de ontwikkeling der Synagoge van de antieke tijd tot het heden met enige 'halachische', religieuze verhelderingen.

Buitenaanzicht van de Westend-synagoge te Frankfurt am Main.
Hier fungeerde Prof. Rabbijn Daum als Opperrabbin van de Joodse gemeente Frankfurt am Main, van 1987 tot 1993

Definitie 'Beth Kneset' / Synagoge:

'Beth Kneset': een gebouw bestemd voor het publieke gebed, sociale ontmoeting en versterking van de Joodse identiteit. In Griekse bronnen en het nieuwe testament wordt dit meestal vertaald als 'verzamelplaats voor de Joden'. Dus het Griekse woord Synagoge in Egyptisch - Koptische christelijke bronnen wordt de Synagoge 'huis van het gebed' ("Beth Tefillah") genoemd. In Talmoedische en Aramese bronnen wordt meestal van 'huis van het volk' ("Beth Ha'Kneset" of "Beth Ha'Am") gesproken.

1. De antieke tijd (van 3de eeuw v.d.g.j. tot 10de eeuw n.d.g.j.)

Omschrijving

- Philo uit Alexandrië, de beroemde Joods-Hellinistische filosoof uit de 1ste eeuw v.d.g.j. schreef over het instituut 'Synagoge' als "een oord waar op 'Sjabbat' en feestdagen de Torah-lezing gebeurt".
- Ook in de christelijke literatuur wordt verteld over de Synagoge als 'een plaats van bijeenkomst van heel vroegere tijd' (werken van de apostelen).

Ontstaan van de Synagoge

De overheersende opinie tussen wetenschappers en ook Rabbijnen is dat de Synagoge in Babylonische ballingschap is ontstaan. Dit is de periode van het einde van de eerste Tempel (ongeveer 600 v.d.g.j.).

Na de vernietiging van de Tempel als het centrum van het Joods religieuze leven ontstaat een vacuüm, die men door de introductie van de Synagoge probeerde te verminderen. In dit oord van verzameling kwamen de Joodse mensen in Babylon samen om te bidden en Torah te lezen. In bepaalde zin was dit ook een vervanging van de Tempel.

Zo wordt in Talmoed over het vers in Ezechiël 11,17 uitgelegd:

'dit zegt de Eeuwige G'D: 'Al heb IK hen weggevoerd naar verre landen, al heb IK hen verspreid, toch ben IK voor hen als een kleine Tempel gebleven'.

Op basis van dit bijbelvers ontstond in de Rabbijnse literatuur de benaming 'Synagoge' in Babylon en later algemeen "Mikdash Me'at"

(een miniatuurtempel), dit met de Halachische gevolgen vandien.

In de Talmoed leest men dat de bannelingen van de eerste 'exil' samen met koning Jojakim stenen van de Tempel en zand van Jeruzalem meebrachten om de Synagoge in 'Ne'harda' te bouwen. Dit was de eerste en oudste Synagoge in Babylon en vermoedelijk in de wereld.

Plaatsen waar Synagogen gebouwd werden in Israël

- Josephus Flavius (1ste eeuw n.d.g.j.), de beroemde Joodse historicus, die ons een exact historisch bericht geeft van de vernietiging van de tweede Tempel en Jeruzalem door de Romeinen, schrijft dat er Synagogen voorhanden waren in de steden Tiberias, Caesarea en Do'ar, nog voor de vernietiging van de Tempel door Titus.
- Uit de christelijke evangeliën weten we van het voorhanden zijn van Synagogen in de steden Nazareth en Kafarnaüm waar Jezu gebeden en gepredikt zou hebben.

Historische Synagoge Kafarnaüm, Galilea

- Uit 'Misjna'-bronnen (omstreeks 200 n.d.g.j.), de oudste mondelinge tradities van het Jodendom, weten we dat op de Tempelberg, tijdens de Tempelperiode een Synagoge voorhanden was en waarschijnlijk bewaarde men daar een Torahrol.
- Evenwel weten we ook dat tijdens de tweede Tempel overal in het land Israël Synagogen bestonden.
- Uit de 'Tosefta', een heel oude mondelinge traditie, weten we dat in Jeruzalem Synagogen waren voor mensen uit Alexandrië, voor mensen uit Antiochië, voor mensen uit Tarsis,... en volgens

de Talmoedische tradities waren in Jeruzalem 480 Synagogen voor de vernietiging van de tweede Tempel. Tegelijk bestonden dus met de Tempel ook Synagogen.

De 'Rabbi Josef Karo-Synagoge' te Safed, Israël

De 'Aron HaKodesh' van de Ari-Synagoge in Safed

Plaatsen waar Synagogen gebouwd werden buiten Israël

- In exil en diaspora hebben we twee historische berichten over het bestaan van Synagogen. Alexandria in Egypte was tijdens de tweede Tempelperiode, naast Babylon, de belangrijkste diasporagemeente buiten Israël. Er is een historische getuigenis voorhanden dat daar reeds in de 3de eeuw v.d.g.j. een Synagoge was.
- Philo van Alexandrië, 1ste eeuw, vertelt ons dat vele Synagogen in Alexandrië bestonden, deze waren verspreid over verschillende delen van de stad. Ook de Talmoed bericht ons over de vernietiging van de grote

Synagoge te Alexandrië waarbij verteld wordt dat leiders van de gemeente in gouden zetels zaten en dat de plaatsen van de mensen gegroepeerd waren per gilde (of per beroep).

De Synagoge was zo immens dat niet iedereen de gebeden van de 'chazan' kon horen. Daarom stond vooraan een Synagoge-dienaar 'sjamasj' die een doek ophief als er 'amen' moest gezegd worden.

- Uit het nieuwe testament wordt ons bericht van het voorhanden zijn van Synagogen in de diaspora zoals de Synagoge van Damascus, Tessalonica, Athene en Korinthe.

We krijgen de indruk dat overal waar Joden woonden in de antieke wereld Synagogen bestonden.

Archeologische opgravingen in Galilea (noord-Israël), Judea, (zuid-Israël), en trans-Jordanië getuigen van het bestaan van vele Synagogen in de antieke wereld.

Johannes Chrysostomos (kerkvader uit Antiochië, 4de eeuw) klaagt dat vele christenen en vooral vrouwelijke christenen, in de vele Synagogen regelmatig gaan bidden.

Historisch intresante feiten over de bouw van de Synagoge in het land Israël in de antieke periode.

- Het was de gewoonte de Synagoge te bouwen op de hoogste plaats van de stad. De Synagoge steeg dus boven alle andere daken uit en viel van ver op. Archeologische opgravingen in Galilea tonen aan dat de Synagogen gebouwd werden op de top van de heuvel.
- Josephus Flavius vertelt ons in de 'Edikt von Halicarnass' – dat tijdens de periode van Julius Caesar men de Joden toegestaan heeft hun Synagogen te bouwen naast een rivier of de kust, zoals de gewoonte was van hun voorouders. (Sommige wetenschappers zien hier de bron voor de beroemde Joodse gewoonte op de eerste dag 'Rosh Hasjana' het 'Tasjlieg'-gebed naast een rivier of zee op te zeggen).
- In de Talmoedperiode waren Synagogen meestal buiten de stad opgebouwd om een ruime afstand te hebben van de afgodentempels die in grote concentraties in de stad waren

Bouw en functie van de Synagoge

zitorde

De zitorde in de Synagoge tijdens de 'Misjna'- en de Talmoedische tijd, was dat ouderen en mensen van aanzien zoals de Rabbijn, 'Chazan', voorzitter van de gemeente,.. op de eerste rij zaten, links en rechts van de 'Aron Ha'Kodesj' ('heilige Ark'), met hun rug gericht naar de 'Aron Ha'Kodesj' en het gezicht naar de mensen toe (Vergelijkbaar met de beroemde Alt-neu Synagoge in Praag die de zelfde zitorde volgt).

Binnenzicht van de Alt-Nue synagogue te Praag, de grote stoel zou volgens overlevering van de Maharal van Praag zijn.

De muur richting Jeruzalem

De mooist versierde muur van de Synagoge was de oostelijke wand, omdat de Joden zich altijd met hun gebeden richting Jeruzalem en Tempelberg richten. Buiten Israël was dit altijd de Oost-wand, maar in Babylon was dat de West-wand. Daarom wordt het land Israël in de Babylonische Talmoed altijd als het land in het westen genoemd. (Vergelijk in Aramees "Ma'Arava") (De Joden die in de zuidelijke helft van de globus wonen moeten richting het westen bidden, vb: Australië en Zuid-Amerika)

We weten uit archeologische opgravingen dat de Synagoge al vanaf de 3de eeuw v.d.g.j. vroeg gedecoreerd en versierd werd met mozaïeken en kunst. De beroemdste is 'Beth Alfa' in trans-Jordanië. De decoraties waren van religieuze natuur zoals de Davidster, de menora, afbeeldingen van de 12 stammen, zodiac,..

De vloer van de Beth Alfa synagoge naast Jericho.

Andere functies van de Synagoge buiten het bidden:

Na de 'Tosefta', een oude apocriefe 'Misjna'-overlevering, heeft de Synagoge tijdens de 'Misjna'-periode ook andere functies gehad buiten het bidden:

- Zo ervaren we dat de Synagoge ook diende als een leerhuis ("Beth Ha'Midrash") waar men de gemeente alsook de kinderen Torah leerde.
- Zo bracht men ook verdienstelijke personen bij hun overlijden binnen de Synagoge om een rouwtoespraak te houden.
- Men had regelmatig vergaderingen over het welzijn en de belangen van de gemeente en eventueel om een bijdrage op te halen.
- Vanaf de derde eeuw v.d.g.j. diende de Synagoge als school voor de kinderen. Dit om de gebeden aan te leren, maar ook voor Torah-studie. (Deze traditie heeft zich doorheen de geschiedenis ontwikkeld tot de moderne tijd en daarom wordt ook veelal de naam 'sjoel' (school) voor Synagoge gebruikt.
- Het was tevens de gewoonte feestmaaltijden in de Synagoge te hebben ter gelegenheid van blijde gelegenheden zoals besnijdenis, 'bar mitsva', ...

De vele taken van de Synagoge buiten de oorspronkelijke opdracht van het bidden, laten ons vermoeden dat de Synagoge een geestelijk centrum was voor verschillende facetten binnen het Joodse religieuze leven.

Buitenaanzicht van de Westend-synagoge te Frankfurt am Main.
Hier fungeerde Prof. Rabbijn Daum als Opperrabbin van de Joodse gemeente Frankfurt am Main, van 1987 tot 1993

Interieur Westend-synagoge, gebouwd 1907 als liberale synagogue.
Tijdens de Shoah werd ze vanbinnen door de nazi's verwoest op Kristalnacht (9 november 1938). De buitenfacade is blijven staan, omdat ze zich bevond in het midden van een woonblok. Na de Shoah heeft men met middelen van de Duitse overheid de synagoge deels hersteld, deels gereconstrueerd, en vandaag is dit een Einheits-synagoge, dit betekent dat de diensten volgens de orthodoxe halachische gevolgenheid uitgevoerd worden, hoewel dit geen reflectie is van de religieuziteit van de leden van de synagoge.

Het tijdstip van het bezoek aan de Synagoge

Volgens de Talmoed kwamen de meeste mensen hoofdzakelijk op 'Sjabbat' en feestdagen naar de Synagoge. Talmoedische wijzen hebben zich echter geëngageerd de mensen op te voeden ook op werkdagen naar de Synagoge te gaan. De Rabbijnen betonen hun respect voor mensen die regelmatig op werkdagen, 's morgens en 's avonds, naar de Synagoge komen en zo de 'mitswe' van de minjan mogelijk maken.

In de grote steden waren altijd 10 vrome mannen van de gemeenschap ter beschikking en vrijgesteld om een 'minjan' (noodzakelijk aantal volwassen mannen voor de publieke synagogale dienst) te kunnen vormen. Zij kregen hiervoor een vergoeding. ('Minjan' is een quorum van 10 volwassen Joodse mensen om een publieke dienst mogelijk te maken).

Joodse mannelijke kinderen onder de "Bar Mitsva" leeftijd als ook Joodse vrouwen tellen niet mee voor de minjan omdat zij Halachisch streng genomen niet verplicht zijn om regelmatig aan de diensten deel te nemen. Dit is geen discriminatie van de vrouwen. De Rabbijnen hebben de vrouwen vrijgesteld van regelmatig bezoek van de Synagoge door hun bijzondere rol als gezinshoofd in de opvoeding van de kinderen en verzorging van het gezin. Maar vrouwen zijn niet vrijgesteld van de plicht om te bidden. Ze moeten bidden maar niet op vaste tijdstippen, tijdstippen bepalen ze zelf.

De beroemde Rema-synagoge van Krakau, 17de eeuw. De enige synagoge die buiten rondom een Joods kerkhof heeft. Hier werkte en leefde Rabbi Moshe Isserlis, de grootste Ashkenazische autoriteit op het gebied van Halacha in de nieuwe tijd.

ancientfaces

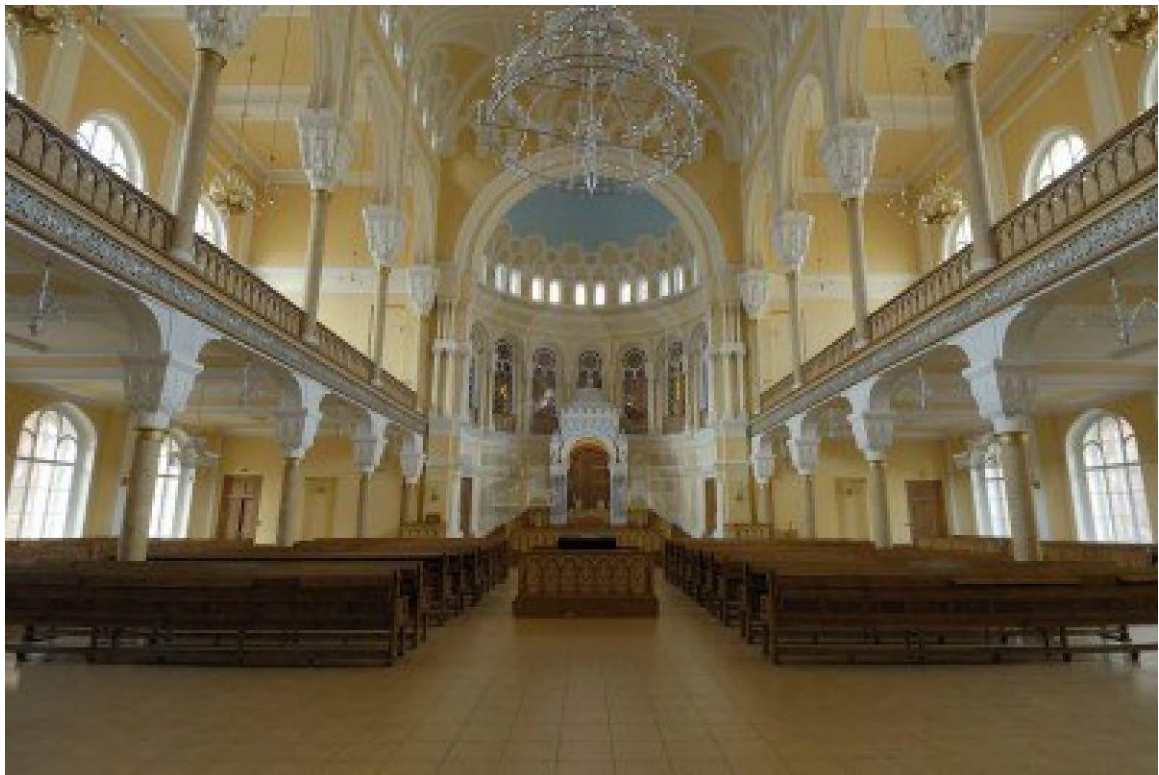
Grafsteen en portret van Rabbi Moshe Isserlis (1520-1572). Het Joodse oude kerkhof van Krakau, met de vele begraafplaatsen van grote Talmoedgeleerden, inclusief de begraafplaats van Rabbi Moshe Isserlis, zijn een grote trekpleister voor mensen van over de hele wereld, die graag op de begraafplaats bidden en hun hartenwensen uitspreken.

Buitenzicht van de wereldberoemde 16de eeuwse Rema Synagoue te Krakow (Polen)

Vrouwen in de Synagoge

Al heel vroeg heeft men in de Synagoge een aparte ruimte voor vrouwen voorzien, een balkon of tribune, die zich in de loop van de geschiedenis van de Synagoge verder ontwikkelde. Een klassiek voorbeeld van een vrouwensynagoge is de beroemde Rashi Synagoge in Worms en de vrouwensynagoge Alt-Neu in Praag. Beide Synagogen zijn helemaal apart van de hoofdsynagoge en zijn accoustisch en optisch door kleine venstertjes verbonden. De vrouwen konden de hele dienst volgen, de mensen in de hoofdsynagoge loerden door de mini vensters, maar de mannen in de hoofdsynagoge konden de vrouwen niet echt zien. Er waren ook in de vroege en latere Middeleeuwen één "Chazanit" een voorzangeres die de gebeden voor de meeste analfabetische vrouwen voorzong en uitlegde.

Binnenzicht van de beroemde synagoge Petersburg. De enige die bestond tijdens de communistische periode, van 1917 to 1989. Met Simcha Torah waren tienduizend Joodse mensen in en rond de synagoge die trots hun dagelijkse profane leven een identiteit kwamen geven. Boven is de vrouwengallery te zien.

Indeling van de Synagoge

De 'heilige Ark'

In de Synagoge was een Ark voorhanden waar men de Torah-rollen bewaarde en die de naam 'Aron Ha'kodesj' of 'he'jchal' kreeg. Deze was in de antieke tijd niet ingebouwd. Oorspronkelijk was de naam "Aron Ha'brit". In de moderne tijd heeft men bijzondere aandacht aan de "Aron Ha'kodesh" geschonken en dit in de oostmuur ingebouwd.

Men heeft dat vooral op een zeer mooie, meestal in een luxueuse en artistieke manier gebouwd; uit marmer of gesneden hout, verguld in alle mogelijke stijlen zoals de Moorse stijl, met een koepel verbonden barok, gotisch enz... Sommige van de mooiste "Aron Ha'Kodeshen" heeft men van uitstervende gemeenten naar Israël overgebracht. Enkele voorbeelden zijn: de "Aron Ha'kodesh" uit Italië, die zich nu in het Israël-museum bevindt; en de "Aron Ha'kodesh" uit Padova die zich vandaag in de hoofdzaal van de Yeshiva Ponoviz in Bnei Brak bevindt en een echte bezienswaardigheid is.

Binnenzicht Dogane synagogue Boedapest.

De grootste synagoge in Europa met een zitvermogen voor 5000 mensen. Hier heeft Theodore Herzl zijn bar Mitsva gevierd. Het is een neologische synagoge, wat vandaag ongeveer met een conservatieve synagoge te vergelijken is. Het is een van de mooiste synagogen te wereld. Na de communistische periode heeft men veel geld ingezameld om de synagoge in haar oude glorie te herstellen.

Ook vanuit Roemenië, India en andere stervende gemeenten heeft men de "Aron Ha'kodeshen" naar het Israël museum overgebracht waar ze immens veel aandacht genieten. Ook heeft men de drie Sefardische Synagogen uit Amsterdam in het Joodse museum geïntegreerd en zo dienen zij voor vele niet Joden als eerste kennismaking met het Jodendom.

'Bima'

Ook was in elke Synagoge centraal een podium of 'bima' aanwezig die vooral diende als plaats waar de Torah voorgelezen werd. Waarschijnlijk om zo de beste akoestiek en optiek te bewerkstelligen. De bima vandaag in zijn centrale locatie in de Synagoge dient als kenmerk of de Synagoge tot het Torah getrouwe Jodendom behoort of tot het sectarische Jodendom zoals liberaal-reform of conservatief masorti. In de Sefardische gemeenschap dient de bima ook als de gewone plaats waar de chazan zijn diensten uitvoert.

In het Beit HaMikdash was het altaar centraal gelegen, en zo heeft ook de halacha gevraagd om de bima centraal in de synagoge te plaatsen om aan het idee tegemoet te komen dat de synagoge een tempel in miniatuur is. Bovendien heeft het Torahgetrouwe Jodendom de Bima dicht voor de Ahron Hakodesh als imitatie van het christendom gezien die het altaar vooraan plaatsen.

De beroemdste bima ter wereld van de Esnoga Synagoge Amsterdam. De bima bevindt zich aan de achterkant van de synagoge en was de gewone plaats van de Chazan. Voor de bima was de plaats waar de parnassim zaten.

Verhoging "doechan"

In elke Synagoge was ook een verhoging vanwaar de priesters 'Cohanim' aan het volk de priesterzegen gaven. In de beginperiode van de Synagoge zaten de mensen op tapijten, sofa's of op kussens en ingebouwde steen-banken.

Priesterzegen aan de Kotel op Pesach, Shavuot en Soekot, waar velen uit heel Israel samenkomen om hier de priesterzegen te ontvangen.

Plaats van het volk, zorg voor de armen

Gewoonlijk heeft elke Synagoge-bidder een vaste plaats. 's Nachts werden kaarsen aangestoken, verder waren vele vensters voorzien zodat overdag ook voldoende licht aanwezig was. Verbondenheid met de buitenwereld is het achterliggende idee. Veelal was er ook een herberg naast de Synagoge voor daklozen en armen, om te eten en te slapen. De Synagoge was ook 24 uur op 24 uur open voor iedereen en was de natuurlijke samenkomstplaats van Joden op elk tijdstip van de dag; s'morgens, s'middags en s'avonds.

Chagall vitrage in de synage van het Hadassah hospitaal van Jeruzalem. Het thema zijn de twaalf stammen van Israel. Elke stam heeft een venster.

Wasbekken

Bij de ingang van een Synagoge was ook een wasbekken en een kan om de handen ritueel te wassen. Zoals oorspronkelijk in het tabernakel en in beide tempels prachtige wasbekken 'kijor' voor handen waren.

Granada Alhambra wasbekken naar voorbeeld van de Salomonische Tempel. Interessant is dat in Alhambra koningin Isabella en koning Ferdinand het verdicht in Alhambra ondertekenden voor de verdrijving van de Joden uit Spanje, en zo is dit wonderbare kasteel en voormalige moskee een pijnvolle herinnering aan geschiedenis-bewuste Joden.

"Tsedaka" busje voor de armen

In iedere Synagoge was en is een artistiekvoll weldadigheidsbusje in de muur ingebouwd. Meestal had het de vorm van een hand met het woord "tsedaka" op geschreven. De bezoekers gaven uit eigen initiatief voor het begin van de dienst als ook bij het verlaten van de Synagoge enige munten.

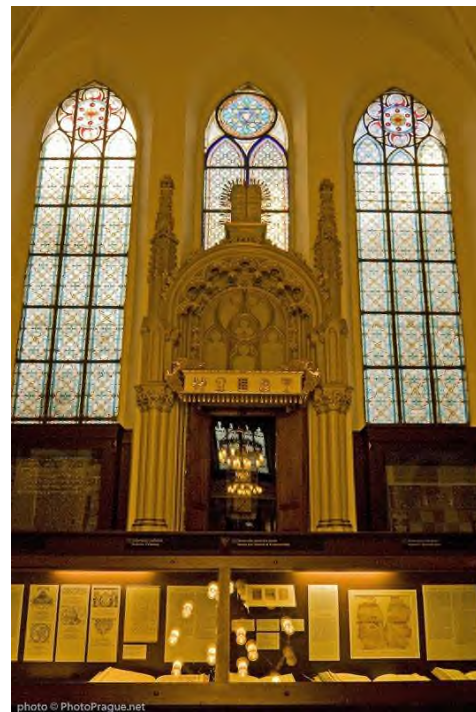

Een bekend motief van een tsedaka van de Hevra Kaddish, de heilige broederschap, met als opschrift 'Tsedaka zal redden van de dood'.

Onderhoud, financiën en administratie

De lopende zaken zoals onderhoud en financiën en administratieve taken werden waargenomen door het hoofd van de Synagoge, de president of 'Rosh Ha'Knesset' genoemd, vanaf de middeleeuwen wordt dit de 'Gabbai'. Iemand die de last van de gemeente op zijn rug draagt. Soms wordt iemand die de Synagoge financieel onderhoud katsin of parnas genoemd.

De beroemdste gabbai van de Middeleeuwen is Rabbi Mordechai Maisel. Hij was de rechterhand van de Maharal van Praag en deze laatste was de maker van de Golem. Mordechai Maisel heeft een prachtige synagoge gedoneerd, die vandaag als een van de prachtigste Judaica museum ter wereld is. De straat van de synagoge is Maisel-sstraat. Zijn graf bevindt zich in het oude kerkhof van Praag.

Maisel synagoge in Praag – Buiten- en binnenzicht.

In bijna elke Synagoge was verder een 'sjamasj' (Synagoge-dienaar) die de functie had de Synagoge te onderhouden. (soort 'caretaker' consièrge) en natuurlijk de 'chazan' de voorzanger van de Synagoge.

Wat we niet vinden uit antieke bronnen is dat een Rabbijn aan het hoofd stond van een Synagoge. Dat komt pas vanaf de Middeleeuwen. Blijkbaar kan een Synagoge wel functioneren zonder de diensten van een Rabbijn wat stof tot nadenken geeft.

Cantor Benjamin Muller, een cantor van de Romi Goldmuntz Synagoge van Antwerpen.

Ook vrouwen hebben actief bijgedragen in het onderhoud en de aankoop van materiaal voor de Synagoge. De vrouwen worden meestal 'moeder van de Synagoge' genoemd. ('Em Beth Ha'Knesset')

Het bekostigen van de Synagoge

De Synagoge was algemeen bezit van de gemeente, van de bewonende stad en geen privé-eigendom. De Talmud bediscussieert de hele procedure hoe men een Synagoge kan en mag verkopen. We vinden historisch leesbare inscripties dat ook privé-mensen voor de stichting en bouw van de Synagoge bijgedragen hebben.

De namen van deze schenkers werden vereeuwigd in de Synagoge, dit ter herinnering voor de volgende generaties en als voorbeeld voor het Joodse volk. Meest bekende voorbeelden zijn de originele stichtingstafel van de Rashi Synagoge in Worms waar de schenkers uitdrukkelijk staan; Ook de pinkus Synagoge in Praag heeft een stichtingstafel met de naam van de weldoeners.

Originele stichtingstafel van de Synagoge te Worms, meer als een millenium oud.

Het brutale abrupte einde van vele Synagogen met het verklaren van het christendom als staatsreligie.

Met de verklaring van keizer Constantijn van Rome dat het christendom als staatsreligie werd vooropgesteld, begonnen systematisch vervolgingen tegen Joden met de vernietiging van vele Synagogen als gevolg, ofschoon de Synagoge diende als historische basis voor het ontstaan van het christendom en de kerk. Het begin van het christendom is trouwens eng verbonden met het instituut 'Synagoge' (vergelijk het Hebreeuwse woord voor kerk, 'Knessia', een diminutieve vorm van het Hebreeuwse woord "Kneset" - huis van het volk).

De christenen hebben op niet dankbare manier gehandeld en veelal Synagogen in de middeleeuwen vernietigt en verbrand en dit op bevel van bisschoppen en leiders van de kerk. Veelal vormde men Synagogen om tot een kerk.

Beroemde voorbeelden zijn : De Kathedraal van Sevilla die vroeger als de grote Synagoge van Sevilla, Andalusië, diende. Ook is bekend de Synagoge van Rabbi Smuel Ha'Levi die na de verdrijving van de Joden uit Spanje omgebouwd is als een kerk met de naam "El Transitto". Vandaag dient deze teruggewonnen Synagoge als museum voor de prachtige Synagoge in de gouden tijd van het Sefardische Jodendom.

Volgens mijn informatie is de kathedraal van de Joodse buurt in Parijs (Saint-Paul) ook omgevormd geweest vanuit een synagoge, die behoorde tot Rabbi Yechiël van Parijs (13de eeuw) waar hij zijn yeshivah had met 300 leerlingen. Binnen deze kerk bevindt zich het mikwe van deze beroemde Rabbijn.

De Kathedraal van Sevilla, Andalusië; voormalige Synagoge die vandaag als kerk dienst doet.

El Transito – Synagoge

Voor WO II diende deze Synagoge als een katholieke kerk. Na de Shoah heeft de Spaanse regering dit aan de Joden teruggegeven; zij hebben er een Joods museum van gemaakt, omdat er niet genoeg Joden meer waren in Toledo. Misschien is het ook daarom dat de Joden na de verdrijving spraken van Toledo-no.

2. De Middeleeuwen (van 10de eeuw tot 18de eeuw)

Voorgeschiedenis

Met de verovering van het Heilige Land door de Mohammedanen in de 7de eeuw, is een versoepeling in dit land van de restrictieve verhouding tegen de bouw en het onderhoud van Synagogen.

Nochtans breidde de restrictieve houding zich verder uit over het hele Romeinse Rijk. Met de opkomst van de kruistochten doorheen het Heilige Land bij het begin van het tweede millennium, hebben de fanatieke kruisvaarders niet alleen de Mohammedanen vervolgd, maar ook de Joden die toen in Israël woonden. Voor hen waren zij immers directe nakomelingen van 'de moordenaar van Jezu'.

Als gevolg werden zowel Joden als Mohammedanen gemassacreerd en ook de Synagogen werden verwoest.

Synagoge van Nachmanides (1194-1270)

De beroemde grote Joodse geleerde en Kabbalist, Nachmanides is tegen het einde van zijn leven, uit echte liefde en verlangen, naar het Heilige Land vanuit Spanje naar Israël geïmmigreerd. De omstandigheden waren moeilijk en gevaarlijk. In een brief aan zijn zoon die in Gerona, Noord-Spanje leefde, beschrijft Nachmanides de jammerlijke toestand van de rest van de Joodse gemeente in Jeruzalem. Geen enkele Synagoge was overeind gebleven. Nachmanides heeft samen met een paar eenvoudige Joodse werkmannen, een Synagoge gesticht en opgebouwd, deze provisorische Synagoge laten schilderen en Torah-rollen uit Nabloes laten halen. Deze Synagoge, die tevens een leerhuis voor kabbalisten was, bleef in de oude stad in gebruik van eind 13de eeuw tot 1948, toen Jordanië de oude stad veroverd en ingenomen heeft.

Alle Joodse historische en oude Synagogen, toen ongeveer 33, werden met de grond gelijk gemaakt. Het betrof allemaal synagoge uit de Joodse buurt, gelegen in de oude stad, door de Jordaniërs en Palestijnen verwoest, waaronder ook deze historische synagoge van Nachmanides.

Na de bevrijding van de oude stad Jeruzalem in 1967, heeft de Israëliische regering in samenwerking met het Israëliische gezelschap voor de restauratie van gebouwen en monumenten, vele van deze Synagogen in hun originele bouw gereconstrueerd, waaronder ook de Synagoge van Nachmanides.

Inside The Ramban Synagogue

Binnenzicht van de Nachmanides Synagoge in de oude stad in de Joodse wijk van Jeruzalem.

Nu hebben de palestijnen de onbeschaamdheid de controle over Oost-Jeruzalem op te eisen. Ze hebben een korte termijn geheugen. Ze hebben in de 19 jaar van controle over Jeruzalem nul tolerantie getoond tegenover andersgelovige en in het bijzonder voor het Jodendom.

De Synagoge aan de 'kotel'

In deze samenhang moet men nog betonen dat de Westelijk muur altijd al als een synagoge diende (Klaagmuur genoemd door de christenen omdat ze het valse inzicht hadden dat Joden aan deze muur hun tragische lot (verwoesting van de Tempel en het exil) beklagden - 'kotel' door de Joden genoemd omdat volgens een bekende midrash uit het Hooglied de shechina nooit de Kotel heeft verlaten). Door de functie van Synagoge worden vrouwen en mannen ook gescheiden gehouden aan 'de kotel'.

De plaats voor de muur was bijzonder klein en altijd zeer druk. Toch hebben de Arabische omwonenden daar altijd met hun ezels tussen de biddende mensen gereden, dit zelfs in de meest onmenselijke omstandigheden.

Bovendien was het Britse mandaat, die eigenlijk neutraal moest zijn, pro-Arabisch door bv. Joden niet toe te laten op kleine zitbankjes te zitten of om de 'sjofar' te blazen op het einde van 'Jom Kippoer'. Merk op dat toch elke keer een vrijwilliger gevonden werd die bereid was in de gevangenis te gaan zitten zodat toch aan de religieuze plichten kon voldaan worden.

In de voorhal van de Romi Goldmuntz Synagoge ook bekend als de Van de Nest Synagoge hangt een houten uitgehouwen schilderij dat met deze historische gebeurtenis vereeuwigd is. Je ziet een oudere mens gehuld in een taliet die de grote Sjofar naast de kotel blaast. Het is wel indrukwekkend als je de historische achtergrond van dit houten uitgehouwen schilderij kent.

Ik heb ook het privilege om een miniatuur van dit houten uitgehouwen schilderij in mijn Rabbijnse bibliotheek aan de muur te hebben.

De Mohammedanen claimen dat de kotel ook een Islamitisch heiligdom is, volgens hun is Mohammed op zijn legendarische vliegend paard van Mekka naar Jeruzalem gevlogen en heeft hij Buraq, zijn paard, daar aan de kotel vast gebonden. Hij bezocht er de meest heilige plaats voor Joden, namelijk de rots van de Tempel, en van daar is hij, volgens de Islamitische legende, naar de hemel gevlogen en hangt er nu nog altijd tussen hemel en aarde. Om deze reden hebben ze natuurlijk op de meest heilige plek van het Jodendom een moskee gebouwd met de beroemde gouden koepel genaamd Omar Mosk. Een andere moskee die ook op de Tempelberg staat is de zogenaamde Al-Aksa moskee. Het is helemaal niet te verwonderen dat generaal en Premier-Minister Aryel Sharon de Tempelberg bezocht om de historische redenen dat

dat plek aarde van die Tempelberg souvereine Joodse grond is. Het was koning David die het stuk grond van Aravna de Jebusiet voor 50 Sjekkel kocht (Samuel II 24:17 – 25).

Ongeacht dat zijn optreden de comotie van een tweede intifada in gang zette bleef Aryel Sharon altijd overtuigd dat handelen corect was om souvereiniteit over de Tempelberg te tonen. De getrouwen van de Tempel bezoeken regelmatig de Tempelberg om daar hun gebeden te richten en laten zich niet door de Palestijnse, meestal anti-semitische 'vakaf' (beheerders van de moskeën) intimideren. De kotel is de dichtste plek van het allerheiligste die vroeger ook in het Westen lag en waar zich de rots bevond. De laatste veertig jaar ontdekte men nog delen van de Kotel. Daarnaast zijn er nog vele archeologische vondsten die het historische recht van het Joodse volk op deze plaatsen aantonen; zoals onder andere muntstukken, voorwerpen uit de eerste Tempelperiode, enz. Verder is er ook een tunnel naast de Kotel ontdekt, die volgens geruchten als Kabbalistische synagoge dient. Vele toeristen bezoeken deze religieuze tunnelsynagoge. Binnenin is er een gebedsorde, worden er tefillin gelegd enz.

De tunnel-synagoge; een trekpleister voor Joden en andersgelovigen.

In de 19 jaren van de Jordaanse heerschappij over de oude stad Jeruzalem hebben de omliggende Arabische bewoners van de kotel deze plaats ontwijd en deponeerden ze hun afval en lieten hun geiten, schapen en ezels daar weien. Als Israël de oude stad van Jeruzalem bevrijd heeft, hebben Israelische tractoren deze omliggende huizen plat gemaakt en tot een mooie prachtige grote plaats veranderd. Ten slotte heeft Rabbi Avraham Jitzchak HaCohen

Kook (1865–1935) de eerste Ashkenazische Rabbijn van het toenmalig Palestina gezegd; 'Er zijn mensen met een hart van steen en er zijn stenen met een hart van een mens.'

Rabbin Avraham Jitschak Kook

De Kotel

De Synagoge 'Aleppo' in Syrië

De oude Synagoge 'Aleppo' in Syrië werd gebouwd begin 9de eeuw en was pas in de 15de eeuw voltooid. Deze Synagoge is bekend om de legende dat de profeet Elia ze bezocht en op een bepaalde stoel gezeten heeft. Historisch was ze echter vooral bekend door een uniek manuscript van de 'Masoretische' tekst van de Hebreeuwse Bijbel, wat betekent dat ze voor het Jodendom de enige geaccepteerde tekst is. Hierin zijn zowel de juiste uitspraak als gezangsnoden in opgenomen. Het manuscript is gekend onder de naam 'Keter'.

De familie 'Ben Asjeer' (8ste eeuw Tiberias) is hier verantwoordelijk voor. Maimonides heeft in zijn halachot opgenomen hoe een Torah-rol geschreven moet zijn, en richtte zich hierbij op dit manuscript. Het manuscript werd van de 13de eeuw tot 1947 in de Synagoge van Aleppo bewaard en bewonderd. Arabische vandalen en fundamentalisten hebben de Synagoge in brand gestoken waarbij ook dit "keter"-manuscript spijtig genoeg beschadigd werd. Door een wonder kon een deel wel gered worden en bevindt zich nu in het Israël-museum te Jeruzalem. Zijn waarde is onschatbaar.

Aleppo Synagoge, Syrië.

De Rashi - Synagoge te Worms/ Ashkenaz-Duitsland

De Synagoge van Worms is de oudste Synagoge in Europa. Ze dateert van de 11de eeuw en heeft in de loop van de geschiedenis verschillende renovaties meegemaakt. De stijl is gotisch. Er is een apart deel voor de vrouwen. Bij deze Synagoge is in de loop van de 16de eeuw een kleine 'Yeshiva', een Talmoedleerhuis bijgekomen. Daarnaast bevindt er zich nu nog altijd een van de oudste rituele baden (mikve's) in Europa.

De grote Joodse exegeet en verklaarder van de Tenach en Babylonische Talmoed, Rabbi Slomo Jitschaki (bekend als Rashi 1040-1104), heeft meerdere van zijn jeugdijaren in de 'yeshiva' te Worms doorgebracht.

Daar heeft hij veel van de Asjkenazische traditie van Worms en Mainz naar Troye, zijn 'heimat'-stad gebracht.

Deze Synagoge werd op 09 november 1938 (kristalnacht) samen met 1000'en andere Synagogen in het Duitse Rijk verbrand, vernietigd en platgemaakt. Deze Synagoge dient vandaag alleen als museum.

1966 werd op initiatief van de Duitse regering en andere belangrijke instanties deze Synagoge bijna origineel gereconstrueerd. Helaas zijn er geen Joden meer zodat er ook geen dienst meer plaatsvindt.

Naast de Synagoge bevindt zich ook het oudste Joodse kerkhof van Europa met de naam 'Heilig Zand'. Zeer bekende en beroemde middeleeuwse Rabbijnen liggen hier begraven en daarom is dit voor vele Joden een pelgrimsoord.

Buitenzicht:

Binnenzicht:

Synagoge Worms

De 'Alt-neu' sjoel in Praag

Alt-neu – synagoge Praag

De 'Alt-Neu sjoel' in Praag heeft een bijzonder magische klank voor historische Joodse geschiedeniskenners. Ze werd gesticht in de 13de eeuw en bestaat nog tot op heden. Er zijn regelmatig diensten op 'Sjabbat', feestdagen en werkdagen.

De naam 'Alt-neu' verwijst naar het feit dat er een oud gedeelte bestaat alsook een nieuwer gedeelte dat voor de vrouwen gereserveerd is. Het nieuwe gedeelte is in de 16de eeuw bijgekomen. Deze Synagoge is beroemd voor een lange rij prominente Rabbijnen met aan de top Rabbi Liva, meer bekend onder de naam 'Maharal van Praag'. Een zeer grote originele denker uit het Jodendom en een grote Kabbalist, die volgens de overheersende legende een menselijke 'Golem' (robot) geschapen heeft om de Joden te beschermen tegen de altijddurende vervolgingen van de Kerk.

Het graf van Rabbi Liva en zijn echtgenoot is een trekpleister voor vele (ook niet-Joodse) toeristen over de hele wereld. Ze komen er om een papier met hun wensen op de grafsteen te leggen, of om kaarsen te branden.

De buurt noemde men 'Getto van Praag'. In de getto bevinden zich 8 van de meest prachtige Synagogen uit de Middeleeuwen tot de nieuwe tijd. Zij werden door de nazi's bewaard om als een museum voor 'het vernietigende ras van de Joden' te dienen. Daarom brachten de nazi's van heel Europa Judaica kostbaarheden hier samen. Vandaag bevindt zich in Praag nog altijd de grootste Judaica verzameling ter wereld. Het trekt ieder jaar miljoenen toeristen. Praag is de enige stad waar er veel van het Joodse verleden bewaard is gebleven en dit ondanks de moeilijke omstandigheden die in de rest van Europa dominerend waren en die bijna alle

Synagogen en Joodse cultuur onderworpen en vernietigd heeft in een meer van bloed en Asse.

Graf van Maharal, Rabbi Jehoeda Löw

Standbeeld van Rabbi Löw in Praag

'Beth Ha'midrash'

In de Middeleeuwen was het de gewoonte naast de Synagoge ook een leershuis 'Beth Ha'Midrash' te hebben, waar regelmatig lessen op hoog niveau aan volwassenen werden gegeven. Deze cursussen waren altijd vrijblijvend, men moest zich vooral niet inschrijven. Vele mensen die geen boeken hadden gingen hier ook studeren en leren.

Opmerkingen i.v.m. de Synagoge

- In elke Synagoge waren grote borden aangebracht waar de beslissingen van de gemeenteraad of overheid publiek gemaakt werden. Ook de Joodse kalender 'luach' was er in grote letters te lezen.
- Vanaf de Middeleeuwen bouwde men de 'Heilige Ark' in de Oostelijke muur die richting Jeruzalem was.

Functies van de Synagoge

- In de meeste Synagogen was het de gewoonte om in de hof (tuin) Rabbijnse gerechtszittingen te houden.
- Veelal werden daar ook huwelijken voltrokken. Men verkoos buiten de Synagoge te huwen, onder de blote hemel, als teken

van zegen opdat het nieuwe paar zo talrijk mag worden als de 'sterren van de hemel'.

- In elke Synagoge bevond zich ook een 'gènieza', een plaats waar versleten en onbruikbare heilige Hebreeuwse boeken werden gebracht zodat ze later begraven konden worden. Boeken die de naam van G'd droegen werden nooit vernietigd maar begraven.

Joods huwelijk in Zwolle, Nl 19de eeuw

Tenslotte kan men algemeen zeggen dat de verhouding van kerk tegenover de Synagoge in de middeleeuwen gekarakteriseerd was door verdrijvingen van Joden, vernietigingen en zeer vaak bouwde men Synagogen om tot kerken. De Islam heeft in de Middeleeuwen algemeen een meer tolerante houding tegenover de Synagoge getoond.

3. de nieuwe tijd (1700 – heden)

Nieuw type van Synagogen

In de 17de eeuw is in Polen een nieuw type Synagoge naar voor gekomen, nl de Synagoge gebouwd in de vorm van een kasteel. Sigmund III, koning van Polen, heeft het privilege gegeven aan de Joden van Lutsk hun Synagoge in de vorm van een kasteel te bouwen en op het dak mochten kanonnen aangebracht worden, zodat zij zich konden verdedigen.

In dezelfde stijl zijn de Synagogen van Lublin en Levov gebouwd (stad Oekraïne). Deze stijl van Synagogen hielp de Joden zich te verdedigen in de beroemd-beruchte Chamlenitski pogroms in de

17de eeuw.

Yeshivah van Lublin, gesticht door Rabbi Meir Shapira (1887 – 1933), de mooiste en grootste yeshivah van Polen voor de Shoah. Vandaag dient dit als museum voor Joods erfgoed in Polen.

De 'maranen' uit Spanje en Portugal hebben na hun succesvolle aankomst in West-Europa, vnl. in Nederland en Engeland zeer indrukwekkende Synagogen gebouwd.

grave of **rabbi yitzhak yaakov horowitz** known as "The Chozeh of Lublin". (1745 - August 15, 1815)

De Portugese Synagoge 'Esnoga' te Amsterdam

De Portugese Synagoge te Amsterdam 'Esnoga' is één van de meest bekende Synagogen in Europa uit de nieuwe tijd. (in 1675 te Amsterdam gewijd)

Ze diende 100'en jaren lang als Portugees-Sefardisch centrum van het Joodse leven in Amsterdam.

- Binnen de Synagoge is alles in magani hout.
- Er is geen elektriciteit.
- De Synagoge heeft de vorm van een schip.
- Er komt zeer veel licht van buiten binnen door de ramen.
- Langs de volledige oostkant muur van de Synagoge is de 'heilige ark' in massief hout ingebouwd.
- Op de top van deze 'heilige Ark' staan de 10 woorden volledig in goud uitgeschreven in het Hebreeuws.
- Er is een bijzonder podium voor de Torah-lezing aan de achterkant van de Synagoge.

In deze Synagoge worden op 'Jom Kippoer' en 'Rosh Hasjana' 613 kaarsen aangestoken op de luchters, dit volgens het aantal geboden en verboden in de Torah.

Helaas zijn de meeste leden van deze beroemde Synagoge in de jaren van de 'nazi-heerschappij' naar de kampen gedeporteerd en daar omgekomen. Het is een wonder dat deze beroemde en historische Synagoge de nazi barbarei overleefd heeft. De vernietiging van Synagogen overal waar de nazi's in Europa landen hadden veroverd was het bestandsdeel van hun antisemitische ideologische beleid. De enige mogelijke verklaring voor het overleven van deze Synagogen is dat men de Synagoge als bezit van de Portugese overheid had gesteld, die een neutraal politiek beleid tegenover de nazi's had.

Vandaag bestaat een schaduwgemeente die heel weinig met de oorspronkelijke te doen heeft. Ze is meer museaal als levendig. Shabbat en feestdagen (behalve Rosh hashana en Yom kippoer) is er wel een kleine minjan in de kleine Synagoge. De meeste leden zoals onder andere de Chacham Toledano zijn van maghrebijns oostelijke afkomst en zijn niet echt vertegenwoordigers van de oude historische Portugese Synagoge.

Binnenzicht van de Portugese Synagoge 'Esnoga' te Amsterdam.

Synagogen in België: De Bouwmeester - Synagoge

In Antwerpen hebben meer dan 100 Hollandse Joden die met de haven verbonden waren, een eigen Synagoge gebouwd in 1893 naast de Schelde, bekend onder de naam 'Hollandse - of Bouwmeester Synagoge' naar de straatnaam. Het is de oudste bestaande Synagoge van Antwerpen en behoort tot de religieuze gemeente Shomre Hadass.

Deze Synagoge heeft zowel een koepel vanbuiten als een koepel over de Heilige Ark. De binnendecoratie is arabesk, geometrische figuren met prachtige versierde ramen. Deze Synagoge overleefde de Holocaust.

Nog steeds zijn er regelmatig diensten op 'Shabbat' en feestdagen. De Synagoge is representatief voor Joodse en niet-Joodse geïnteresseerden, waarschijnlijk omdat ze de mooiste is van België.

Helaas ligt deze Synagoge buiten de Joodse wijk, waardoor ze regelmatig kampt met moeilijkheden om een 'minjan' te vormen. Het is te bemerken dat deze Synagoge een representatieve functie heeft die door stad en staat financieel gesteund wordt en die beschermd staat als monument. Men heeft de indruk dat de Synagoge bezit geworden is van een paar geëngageerde leden van de Synagoge en dat vreemdelingen zowel potentiële gerim als niet Joden ongewenst zijn tijdens de diensten. Deze verweringspolitiek

is spijtig genoeg het beleid van de N.I.K in Nederland en is daarom waarschijnlijk overgebracht naar deze Hollandse synagoge.

Maar Antwerpen, bekend als 'Jeruzalem van het Westen', heeft geen tekort aan Synagogen. Meer dan 30 Synagogen staan ter beschikking aan ieders smaak en richting.

Buitenzicht:

Bouwmeester-Synagoge Antwerpen

Binnenzicht:

Europa-synagoge genoemd

buitenzicht

Grote Synagoge BRUSSEL-STAD (Regentschapsstraat)

De gebedslokalen (stiebel) van de 'Chassidim'

De Chassidische beweging heeft een nieuw type Synagoge naar voor gebracht, nl de 'Klaus of Stiebel'. Dat zijn heel kleine Synagogen, vaak in woningen of in kamers, waar de 'chassidim' zich verzamelen om samen met de Rebbe te bidden en 'Shabbat'-maaltijden te houden. De vele 'Shabbat'-liederen en Torah-gedachten van de Rebbe dragen bij aan de bijzonder religieuze, mystieke en extatische sfeer.

In deze 'stiebel' gebeuren verder blije gebeurtenissen als besnijdenis, 'bar mitsva',...

'Chassidim' van over de hele wereld en aanhangers van de Rebbe komen hier om zegeningen van de Rebbe te vragen. In Antwerpen resideert een beroemde Rebbe van de pshevorske dynastie en heeft vele aanhangers over de hele wereld die komen om advies en zegening van hem te vragen en vooral Shabbat en feestdagen met hem samen te vieren. Afspraken moeten in vooruit gemaakt worden met de Gabbai van de Rabbi. De actuele rebbe Rabbi Leibisch, Shlita is al de derde gemeente die hier in Antwerpen resideert sinds de shoa.

Rebbe Leibish

Opperrabbijn, Rabbi Ahron Schiff, begroet de pshevorske Rebbe, shlita

De wereld van de 'Yeshiva'

In de 'Yeshiva'-wereld, die vooral beïnvloed was door de grote 'Yeshivot' in Lithouwen, was het de gewoonte de gebeden en alle synagogale diensten in de hoofdzaal van de Yeshiva te houden.

Als kind herinner ik me in heimwee de prachtige diensten op hoge feesten in de 'Ponnovitch' yeshiva in Bné Barak, de meest religieuze stad van Israël.

Meer als 1000 mensen nemen er deel aan de religieuze diensten. Ook in Antwerpen zijn 3 bidlokalen die de "Yeshiva" traditie volgen en de diensten, Torah-lezing en voordrachten over de wekelijkse Sidra gestalte geven.

buitenzicht Ponovitch Yeshiva Bnei Brak

Ahron HaKodesh

De reformbeweging

In de 18de en 19de eeuw heeft de 'Reform-beweging' zich in Duitsland ge-ëtableerd, vnl. door geleerden en volgelingen onder invloed van Mozes Mendelson (1729 - 1786), die het traditionele Jodendom wilde vernieuwen. Beroemde namen zijn o.a. 'Abraham Geiger' (1810-1874), een bijbel-criticus, en 'Israel Jacobson' (1768 - 1828).

Deze beweging wilde natuurlijk ook de traditionele vorm van de Synagoge veranderen en meer aanpassen naar de kerk. Zo heeft men in de Reform-Synagogen de 'bima' van het midden van de Synagoge naar voor gebracht, naast de heilige ark (zoals het altaar).

Men heeft een orgel geïntroduceerd in de Synagoge op diensten van 'Shabbat' en feestdagen. De taal van het gebed heeft men in de taal van het land geboden, mannen en vrouwen konden samen zitten.

In de 20ste eeuw heeft men in Amerika zelfs vrouwelijke Rabbijnen ingevoerd, 'Sjabbat' kon ook op zondag gevierd worden. Alle referenties naar Jeruzalem werden uit de 'siddeer' verwijderd, dit om als niet-zionistisch bestempeld te worden. 'Sjabbat' en andere religieuze geboden werden niet gerespecteerd, zoals het gebruik van microfoon en het voorzien van een parking en natuurlijk werden de kasjroet wetten ook niet nageleefd. De Synagoge werd ook een asiel plaats voor mensen met moeilijkheden in verband met een orthodoxe giur, zoals de liberale Joodse Gemeente van Nederland (LJG) die dient voor mensen die niet terecht kunnen bij het NIK. Men kan deze groteske Synagoge als een goede vertegenwoordiger van christelijke joodse gezelschap zien.

Liberaal Joodse gemeente – dienst op Shabbat in de lvg: geen scheiding tussen mannen en vrouwen; vrouwen met tallit en kipa.

Tempel Emanu – El, New York – de bekendste reform-synagoge van Amerika.

'Halachische' bemerkingen:

- Volgens de Talmoed mag een Israëliet niet wonen op een plaats waar geen Torah-getrouwe Joodse godsdienst kan gepraktiseerd worden.
- Of een Synagoge een 'mezoeza' nodig heeft of niet, is nog altijd een niet opgelost probleem. Als de Synagoge ook als leerhuis dient, is men verplicht een 'mezoeza' aan te brengen. Feit is dat de Snoga Synagoge te Amsterdam geen mezoeza heeft.

kenmerken van een orthodoxe Synagoge zijn o.a.:

- De scheiding tussen mannen en vrouwen, dit is 'sine qua non' om een religieuze dienst te houden.
In mijn werk 'Halacha Aktuell' behandel ik dit aspect in lengte, maar vooral zijn de meeste 'Halacha'-autoriteiten van mening dat het beter is thuis te bidden dan in een Synagoge waar geen scheiding van geslachten is. De reden voor deze scheiding wordt afgeleid van de Tempel waar dit ook voorhanden was. Er was een hof voor de mannen en een hof voor de vrouwen, later werd een 'galerij' opgebouwd voor de vrouwen.
Volgens mijn Rabbi en mentor Prof. Dr. Soloveitchik zI, mag men de Synagoge niet 'christianiseren' en de heiligheid van de Synagoge verkleinen door de concentratie van de bidders te verminderen door het samenzijn met andere geslachten.
Het is niet de bedoeling dat men niet naar de vrouwen kijken mag, maar men moet niet samen zitten wegens de nodige aandacht dat vereist is voor het gebed.
- Kinderen zijn altijd welkom in de Synagoge. Voor de religieuze opvoeding, die zeer vroeg begint, is het belangrijk dat het kind naar de Synagoge komt. Ouders moeten oppassen dat hun kind de dienst niet stoort, maar het blijft imperatief de kinderen vroeg naar de Synagoge te brengen om later een vroomheid en vertrouwen met de Synagoge te ontwikkelen.
- Omdat een dienst op 'Sjabbat' gemiddeld 3 uur duurt en om de kinderen rustig te houden is een oude gewoonte deze lange tijd te verzoeten met snoep, wat niet altijd door moeders en tandartsen geapprecieerd wordt. Toch is een Synagogedienst niet vergelijkbaar met een kerkdienst die gemiddeld drie kwartier duurt. Het is ook niet vergelijkbaar met een museum; de Synagoge is de 1ste of 2de resideerplaats van elke religieuze Joodse mens. Het zou triestig zijn indien men zoals in vele niet religieuze Synagogen en kerken de meeste deelnemers boven de

60 jaar zouden zijn. Een Synagoge zou moeten jeugd, kinderen en toekomst uitstralen. In de meeste Orthodoxe Synagogen van Antwerpen is dit gelukkig het geval. Op andere plaatsen, zoals bijvoorbeeld in Brussel, laat dit gebied nog veel te wensen over. Bovendien is een Synagoge ex-territoriaal een stuk van Eretz Yisrael en zal deze (metaforisch), met de komst van de Mashi'ach, volgens de Talmoed, ook Aliya naar Eretz Yisrael doen.

De Cantorale Muziek

De cantorale muziek bestaat al 2 à 300 jaar zowel aan Ashkenazische als aan Sefardische kant. De Sefardische cantorale religieuze muziek lijkt zeer op het Arabisch Islamitische gezang. De Ashkenazische cantorale muziek heeft een stijl niet beïnvloed door de kerk. De West-Europese cantorale muziek heeft zich meer aan de gegevens in de algemene ontwikkeling van de niet Joodse muziek gehouden van ongeveer het jaar 1900. De meest bekende vertegenwoordigers van deze muziek is Cantor Sulzbach. In Oost-Europa vermengde zich in de cantorale muziek Oost-Europese niet Joodse muziek. Het is zeer emotionele diep aangrijpende muziek die zeer vaak tot tranen brengt. De meest bekende vertegenwoordigers uit de 20ste eeuw zijn: Yosef Rosenblatt, Zebulon Kwartin, Moshé koussevitzki en Pinshik. Hier in Antwerpen hebben we twee cantoren. Cantor Benjamin Muller van de Van de nest Synagoge, hij behoort tot de top cantoren van de wereld en heeft tenor-stem (te vergelijken met Pavarotti) en werkt samen met een mannenkoor. Cantor Shlomo Hoffman, een zeer getallenteerde jonge ster in de wereld van de cantorale muziek, is een veelbelovende cantor.

De reformbeweging in Amerika noemt haar synagoge principieel een tempel, in tegenstelling tot het Torahgetrouwe Jodendom, die een synagoge nooit van deze titel zal voorzien, daar dit alleen voor de 1ste, de 2de en, met G'D's wil, de derde Tempel voorzien is, dit met de komst van de Mashi'ach. Het spreekt voor zich dat de reform-liberale beweging die haar synagoge als een tempel noemt, niet gelooft in de komst van de Mashi'ach, en de bouw van de derde Tempel. Wij, Torahgetrouwe Joden, zeggen drie keer per dag, bij het beëindigen van het stil gebed, de wens dat we de bouw van de derde Tempel zullen beleven. Amen.

Tamoez / juli 5768 / 2008
Prof. Rabbijn Ahron Daum B.A. M.S.

Nederlandse bewerking:
Petra Vanhamme
Herzien en gecorrigeerd door:
MalKiël Anshel Prins